

Betänketid vid misstänkt människohandel – en viktig del i stöd- och skyddsprocessen

Sedan 1 augusti 2022 kan socialtjänsten ansöka om betänketid för offer för människohandel och människoexploatering. Betänketid är ett tidsbegränsat uppehållstillstånd om 30 dagar vilket ger offer för människohandel tid till återhämtning och reflektion för att ta ställning till om hen önskar medverka i en rättsprocess.

Vad är människohandel?

Människohandel är ett allvarligt brott som kränker de utsattas mänskliga rättigheter. Handel med människor förekommer över hela världen och sker ofta över landsgränser, men även inom ett lands gränser. Både vuxna och barn kan utsättas för människohandel.

Människohandel innebär att gärningspersoner rekryterar och förflyttar människor för att utnyttja dem. Detta sker genom att tvinga, vilseleda, utnyttja en persons utsatta belägenhet eller på andra sätt allvarligt begränsa personens alternativ. Barn behöver inte ha tvingats eller vilseletts för att det ska räknas som människohandel.

SÅ KAN DU IDENTIFIERA MÄNNISKOHANDEL

Människohandel kan drabba alla oavsett kön. Att känna igen tecken och identifiera offer för människohandel är första steget i att stoppa exploateringen.

MÖJLIGA TECKEN KAN VARA ATT PERSONEN

- pressas att lämna över ID-handlingar
- tvingas att utföra sexuella handlingar
- bor på ett sätt som inte är lämpligt att bo i
- har felaktig information om vilka rättigheter och lagar som gäller i Sverige
- tvingas arbeta långa dagar, alla dagar i veckan, utan lön eller till låg lön.

Vanligaste formen av människohandel i Sverige

Sexuell exploatering är den vanligaste formen av människohandel i Sverige och det vanligaste är att kvinnor och flickor utsätts. Exploateringen är ofta kopplad till prostitution men det kan också röra sig om till exempel tvångsäktenskap.

Arbetskraftsexploatering är den näst vanligaste formen av människohandel.

Arbetskraftsexploatering innebär arbete med låg eller utebliven lön och dåliga villkor exempelvis inom restaurangbranschen, biltvättar, nagel-salonger, byggarbetsplatser eller jordbruk.

Människohandel sker även inom tiggeri eller för kriminell verksamhet som till exempel stölder eller narkotikahandel.

Betänketid är en viktig del i stödprocessen

Om socialtjänsten misstänker att en person har blivit utsatt för människohandel och personen saknar uppehållstillstånd, har socialtjänsten möjlighet att ansöka om tidsbegränsat uppehållstillstånd för betänketid.

Oavsett om en förundersökning inletts eller inte, så behöver brottsoffret inte ha visat intresse för att medverka i rättsprocessen i detta skede. Det tillfälliga uppehållstillståndet ger personen rätt till hälso- och sjukvård i samma omfattning som den som är bosatt i Sverige. Betänketiden innebär också att personen har större möjligheter att beviljas stöd och insatser från socialtjänsten.

Ansökan om betänketid görs av socialtjänsten

Det är socialtjänsten i den aktuella kommunen som gör ansökan om betänketid. För att göra en ansökan ska det finnas anledning att anta att personen i fråga utsatts för människohandel eller människoexploatering. En förundersökningsledare kan också ansöka om betänketid.

🔗 Länk till ansökan om betänketid

KORTA FAKTA OM BETÄNKETIDEN

- Det ska finnas anledning att anta att personen i fråga utsatts för människohandel eller människoexploatering.
- En förundersökning behöver inte vara inledd.
- Offer för människohandel får tid till återhämtning och reflektion för att ta ställning till om hen själv önskar delta i rättsprocessen.
- Ansökan görs till Migrationsverket som fattar beslut om betänketid.

🔗 **På Kunskapsguiden.se** har vi samlat kunskap och stöd om betänketid för dig som arbetar inom socialtjänsten. Där kan du även läsa mer om att upptäcka människohandel, aktörer för samverkan och material.

🔗 Ansöka om uppehållstillstånd för betänketid vid människohandel eller människoexploatering. **Meddelandeblad**, nr 7/2023. Socialstyrelsen.

🔗 **Nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM)** vid Jämställdhetsmyndigheten samordnar arbetet mot människohandel för alla ändamål i Sverige. På NSPM:s webb finns kunskap- och metodstöd i arbetet mot sexuell exploatering av barn, prostitution, människohandel och människoexploatering.

🔗 **Manual vid misstanke om människohandel** – en stöd- och skyddsprocess för offer för människohandel i Sverige. Jämställdhetsmyndigheten.